

Ime in priimek: _____, 3. letnik

KONTROLNA NALOGA – SESTAVA in SKLADANJE BESEDIL

Število točk: 70	Število doseženih točk:	Kriterij: 35 t – zd(2), 45 t – db(3), 55 t – pd(4), 63 t – odl (5)
Odstotek: %	Ocena:	

Natančno preberite navodila. Pišite jezikovno pravilno; črka J pomeni točko za jezikovno pravilnost. Nečitljivi odgovori in odgovori, zapisani z velikimi tiskanimi črkami, bodo ocenjeni z 0 točkami. Veliko uspeha!

1. Kaj nam pove slovnična sestava povedi? 3 t J

2. Kdaj so besede v osebku izjemoma v rodilniku? Ponazorite s primerom. 3 t

3. V obeh stavkih podčrtajte prislovno določilo in poimenujte njegovo obliko. 3 t

a) *V soboto bo začelo deževati.*

b) *Jutri bo začelo deževati.*

4. Kaj je strnjevanje povedi s predlogom? Odgovor ponazorite tako, da zvezo neenakovrednih stavkov *Ker je bila v sobu tema, je Peter prižgal luč* pretvorite. 3 t J

5. Zakaj je vrinjeni stavek v povedi *Odgovori, zapisani z velikimi tiskanimi črkami, bodo ocenjeni z 0 točkami* polstavek? 2 t

6. Popravite rabo ločil: 3 t

Vabimo Vas na 2 sestanek in sicer v torek, 27. 3. 2007 ob 19 uri v sejni sobi 3. O čem bomo razpravljali se vprašujete? Zaradi ravnateljve odsotnosti boste uradno vabilo z dnevnim redom prejeli v petek tj 23. 3. 2007. Sestanek bo trajal 19.00 – 20.30. Prosimo da morebitno odsotnost vnaprej opravičite. Po torkovem sestanku bo zanimivo strkovno predavanje. Vabljeni.

PREBERITE IZHODIŠČNO BESEDILO IN ODGOVORITE NA VPRAŠANJA.

Jezikovna sestava je za učitelja-asistenta pomembna zato, ker vpliva na pouk. Čeprav je materni jezik več kot polovice dijakov (64%) slovenščina, je vse več takih, ki pred vstopom v gimnazijo razpolagajo s šibkim znanjem jezika ali ga sploh ne znajo. Poglejmo si povsem sveže statistične podatke iz minulega šolskega leta 2005/06. Tabela prikazuje razporeditev dijakov na slovenski gimnaziji po maternem jeziku.

Kot vidimo, je vseh dijakov 541. Tabela zahteva dodatno pojasnilo v zvezi s prvimi tremi vrsticami podatkov. Med 468 dijaki se jih je 120 izreklo, da je njihov materni jezik nemščina, kar 348 se jih je odločilo za slovenščino. Pri tem gre poudariti, da sicer vsi omenjeni dijaki prihajajo z avstrijske Koroške in da so dejansko dvojezični. 41 dijakov, katerih materni jezik je slovenščina, je v tabeli ločenih, saj prihajajo iz Slovenije (med razlogi, zaradi katerih so se odločili za slovensko gimnazijo, je bila večjezična ponudba, tako da so v veliki večini vključeni v Kugyjeve razrede), od pred tem omenjenih 120-ih dijakov pa se razlikujejo v tem, da so ob vstopu v gimnazijo enojezični (nemščine se naučijo kot drugega/tujega jezika). Preostali dijaki so se opredelili z osmimi drugimi materinščinami, nemščina je pri njih ravno tako jezik, ki ga usvojijo iz okolja in se ga naučijo v šoli.

Na podlagi razporeditve dijakov po maternem jeziku je mogoče izluščiti štiri osrednje učne skupine, pri katerih opazimo različne ravni jezikovnega znanja. (1) V prvo skupino spadajo dijaki iz Slovenije, ki razpolagajo z najvišjo ravno znanja slovenščine (v mislih imam dobro obvladanje jeziki v govornem in pisni obliki).

Drugo skupino sestavljajo dvojezični dijaki, katerih materni jezik je slovenščina. Ta populacija je najbolj zanimiva z vidika rabe in preklapljanja jezikovnih kodov. Gre za dijake, ki prihajajo iz rožanske, podjunske in ziljske narečne skupine. Dialekt uporabljajo v družinskem in širšem vaškem okolju, če govorijo s pripadniki slovenske narodne skupnosti, medtem ko je ustna anketa brez izjeme potrdila, da se v šoli pogovarjajo v svojem dialektu le, če pridejo v stik s sošolcem iz iste narečne skupine. V nasprotnem primeru – torej v stiku z govorcem iz druge slovenske koroške narečne skupine ali v komunikaciji z ostalimi govorniki, katerih materni jezik ni slovenščina – sledi preklap v pogovorno nemščino. V analiziranju razlogov za njihovo jezikovno ravnanje sem prišla do sklepa, da raba nemščine v spontani šolski komunikaciji med nosilci različnih slovenskih narečij polni vrzel, ki bi jo sicer regionalni pogovorni jezik. Na drugi strani ostaja slovenski knjižni pogovarjalni jezik rezerviran zgolj za formalno razredno komunikacijo in razredom (zato deluje izven razreda nepristno), zaradi česar jo (v primerjavi s prvo skupino) dijaki slabše obvladajo; hkrati je močno zaznamovana z interferencami na ravni slovničnih in skladenjskih struktur.

K tretji skupini uvrščamo dvojezične dijake z nemško materinščino. V primerjavi s prej omenjenimi dijaki, ki uporabljajo slovenščino v narečni različici v ožji družinski sferi in razmeroma tekoče govorijo in pišejo slovensko, je raven znanja pri njih nekoliko slabša. Poleg tega, da tudi tu opazimo podobne sistemske napake, govorimo težje o tekočnosti govorenja in pisanja.

Četrta učna skupina dijakov z nenemško in neslovensko materinščino predstavlja jezikovne začetnike. Ti morajo z vstopom v šolo šele pridobiti osnovno znanje slovenščine, kar pomeni, da se je začno učiti kot tujega jezika. Nemščino znajo vsaj funkcionalno že iz okolja.

7. Odvisnik iz prve povedi 1. odstavka pretvorite v stavčni člen (stavek zapišite v celoti). 2 t
8. Določite stavčno sestavo druge povedi 1. odstavka. 3 t
9. Koliko enostavnih povedi je v 1. odstavku? Odgovor utemeljite. 2 t
10. Določite stavčnočlensko sestavo stavka. 4 t
- Tabela prikazuje razporeditev dijakov na slovenski gimnaziji po maternem jeziku.*
11. Določite stavčno sestavo povedi *Pri tem gre poudariti ...* (2. odstavek) 3 t
12. Razložite sestavo prislovnega določila. 4 t
- Dialekt uporabljajo v širšem vaškem okolju.*
13. Poimenujte vrsto priredno zloženega odvisnika iz zadnje povedi 2. odstavka. 2 t
14. Izpišite glavni stavek povedi z naslednjo S-strukturo (iz 4. odstavka): 2 t
15. Koliko stavkov je v drugi povedi 5. odstavka? 3 t
16. Razložite oblikovno/slovnično razmerje med prvo in drugo povedjo 6. odstavka. 2 t
17. Zadnjo poved besedila pretvorite v vprašalno odločevalno poved in poimenujte njeno končno intonacijo. 2 t

18. Obkrožite jedra besednih zvez (besedne zveze so izpisane iz 3. odstavka) 4 t
na podlagi razvrstitve dijakov
štiri osrednje učne skupine
različne ravni jezikovnega znanja
dobro obvladanje jezika v govorjeni in pisni obliki
19. Poimenujte besedne zveze iz prejšnje naloge. 2 t
20. Besedno zvezo *različne ravni jezikovnega znanja* pretvorite v stavek tako, da bo pridevniški prilastek postal povedkovo določilo. 3 t J
21. Kaj je skupno povedkoma? 2 t
a) *Četrta učna skupina dijakov so jezikovni začetniki.*
b) *Ti morajo z vstopom v šolo šele pridobiti osnovno znanje slovenščine.*
22. Povedi iz prejšnje naloge združite v: 4 t
a) podredje s prilastkovim odvisnikom:

b) posledično priredje:
23. Zanikajte poved. 2 t J
K tretji skupini uvrščamo dijake z nemško materinščino.
24. V izhodiščnem besedilu prevladuje *časovno, naštevalno, vzročnostno* pomensko razmerje med povedmi. Podčrtajte pravilni odgovor. 2 t
25. Ugotovite stavčnočlensko vlogo podčrtanih besed. 2 t
Drugo skupino sestavljajo dvojezični dijaki. K tretji skupini uvrščamo dvojezične dijake z nemško materinščino.
26. Dvostavčno poved pretvorite v enostavčno. 3 t J
Gre za dijake, ki prihajajo iz rožanske, podjunske in ziljske narečne skupine.